

AMBALAJUL PENTRU ZAHĂR – ASPECTELE CONSTRUCTIVE ȘI ESTETICE ÎN CONTEXTUL SUSTENABILITĂȚII

Daniela COTOROBAI*

¹Universitatea Tehnică a Moldovei, Facultatea Textile și Poligrafie, Departamentul Design și Tehnologii în Textile și Poligrafie, gr. DTP-191, or. Chișinău, Republica Moldova

*Autorul corespondent: Cotorobai, Daniela, daniela.cotorobai@ntp.utm.md

Rezumat: Această lucrare prezintă o analiză privind soluționarea estetică și constructivă a ambalajului pentru zahăr specific diverșilor producători din Republica Moldova. Au fost identificate caracteristicile oferite de aceste ambalaje, avantajele și dezavantajele lor. În contextul sustenabilității s-a făcut o clasificare clară a semnelor grafice de reciclare, dar și aport practic personal privind aspectele constructive, estetice și ecologice ale ambalajului pentru zahăr.

Cuvinte cheie: design, avantaje, dezavantaje, caracteristici specifice, model propus

Aspecte teoretice

Din punct de vedere etimologic, ambalajul (packing, emballage) conține prefixul „en” și cuvântul „balla”, al cărui sens este de „a strânge în balot”. Ambalarea (packing, conditionnement) derivă din cuvântul latin „condere” cu sensul de a stabili, a stabiliiza, o prezentare stabilă. Din punct de vedere comercial, ambalajul este „un container care permite asigurarea în cele mai bune condiții a manevrării, conservării, depozitării și transportului produselor”. Din același punct de vedere, ambalarea poate fi definită ca: „realizarea unui înveliș material, sau este primul care conține produsul cu care constituie o unitate de vânzare – un tot întreg”. În „Petit Robert” (1989), ambalajul este un „înveliș din materiale și forme diferite în care se ambalează un produs pentru transport sau vânzare”. Aceeași sursă definește ambalarea ca fiind „prezentarea unor articole pentru vânzare”. Institutul Francez al Ambalajului și Ambalării (Institut Français de l’emballage et du Conditionnement, IFEC), propune următoarele definiții în „Petit glossaire de l’emballage” [1]:

- *Ambalajul* – este obiectul destinat să învelească sau să conțină temporar un produs sau un ansamblu de produse pe parcursul manevrării, transportului, depozitării sau prezentării, în vederea protejării acestora sau facilitării acestor operații.
- *Ambalarea* – reprezintă operația de obținere a „primului înveliș aflat în contact direct cu produsul”.

Primele ambalaje au folosit materiale naturale disponibile la vremea respectivă: coșuri de trestie, sticle de vin, cutii din lemn, vase de ceramică, amfore de ceramică, butoaie din lemn, saci țesuți etc. Materialele prelucrate au fost utilizate pentru a forma pachete așa cum au fost dezvoltate: de exemplu, vase de sticlă timpurie și bronz. În contextul urbanizării globale și al erei consumismului – protejarea mediului și abordarea ecologică a diverselor aspecte cotidiene este pe ordinea de zi. Astfel, au apărut ambalaje ecologice produse din materiale care ulterior pot fi reciclate, depozitate sau distruse fără a periclita mediul ambiant. Acestea fiind alternativa ecologică a plasticului și polistirenului termoformat. Ne putem da ușor seama dacă un produs este reciclabil, identificând semnul grafic specific pentru reciclare (tabelul 1) [2]. El este format din trei săgeți care formează un dreptunghi. Fiecare săgeată reprezintă un pas al procesului de reciclare[3]:

- a) colectare și procesare;
- b) prelucrare;
- c) cumpărare produse reciclate.

Datorită faptului că tot mai mulți beneficiari solicită ambalaje din surse sustenabile, companiile au început să recunoască faptul că o astfel de practică poate îmbunătăți performanțele de utilizare, manipulare și financiare. Trendul creează noi oportunități de utilizare a cartonului și

a cartonului ondulat. Cutiile din carton – în special cele pliabile – rămân populare printre producătorii de produse alimentare. Tendințele în industria ambalajelor includ orientarea spre formate și dimensiuni mai mici, în special pe piețele mature ca Europa de Vest [4].

Tabelul 1

Prezentarea semnelor grafice specifice reciclării [2]

Nr.	Semnul grafic specific pentru reciclare	Descriere
1	 Bucla Moebius	Simbolul internațional al reciclării. Produsul sau o anumită parte din componentele produsului pot fi reciclate; ambalajul este parțial sau în întregime făcut din materiale reciclate.
2	 Punctul verde	Simbol internațional al eco-ambalajului care indică faptul că producătorul a avut o contribuție la reciclarea ambalajelor. Nu înseamnă neapărat că ambalajul poate fi reciclat sau că este făcut din material reciclat.
3		Simbol pentru reciclare separată
4		Simbol pentru sticlă reciclabilă
5		Simbol pentru metal reciclabil
6		Simbol pentru aluminul reciclabil

Implicații practice privind aspectele constructive, estetice și ecologice ale ambalajului pentru zahăr specifice producătorilor din Republica Moldova

Idea constă în efectuarea unei cutii de zahăr ecologice. De ce de zahăr? Majoritatea ne lovim cu o problemă atunci când trebuie deschis pachetul de zahăr, iar foarfecile de bucătărie nu este în apropiere. Ambalajul de polietilenă având două capete sudate, care la deschidere presupun ruperea necontrolată a acestuia, fapt ce implică înlocuirea ambalajului din cauza pierderii funcționalității lui. În cazul ambalajului din hârtie, acesta nu își păstrează bine forma și nu mai poate fi închis după deschiderea lui. De aici a apărut ideea de proiectare a unei cutii de zahăr din punct de vedere constructiv, estetic, funcțional și ecologic.

Pentru realizarea scopului propus au fost analizate ambalajele de zahăr, ale producătorilor din Republica Moldova, prin prisma caracteristicilor acestora, avantajelor și dezavantajelor (tabelul 2). Analiză necesară pentru a cunoaște specificul produsului ambalat și aspectelor slabe și forte ale ambalajului.

Pentru identificarea unei noi soluții constructive și estetice au fost luate în calcul caracteristicile ambalajelor de zahăr analizate și principalii factori ce contribuie la o bună proiectare de ambalaj (tabelul 2). Astfel, menționăm factori precum: caracteristicile produsului care se ambalează, condițiile de transport și manipulare – cu influențele și solicitările care intervin, caracteristicile și aptitudinile materialelor de ambalaj, metoda de ambalare [1].

În context, ambalajul propus, conceput din punct de vedere constructiv și estetic (figura 1), se recomandă a fi realizat din carton pliabil cu sistem demontabil de tip cutie. Vârful acestui ambalaj emite un plic pentru a fi mult mai comod în utilizare – referindu-ne la deschidere/închidere repetată. Gama cromatică propusă prezintă combinația culorilor specifice culturii tradiționale, anume: verde și roșu. Argumentarea acestor culori se face și din prisma asocierii culorilor utilizate la soluționarea estetică a ambalajului (tabelul 3).

Partea grafică este una minimalistă, rezumându-se la cuvântul „Sugar”, text asociat cu două frunze care simbolizează natura, geneza produselor, precum și două linii continue care ne demonstrează că totul are o continuitate.

Analiza ambalajelor pentru zahăr specifice celor mai cunoscute branduri din Republica Moldova

Nr.	Soluții constructive existente	Caracteristici	Avantaje	Dezavantaje
1	2	3	4	5
„Moș Zaharia”				
1		<ul style="list-style-type: none"> – ambalaj din polietilenă; – două capete sudate; – greutatea 1 kg; – logotip vizibil, centrat; – prezența zonelor transparente pentru a face vizibil produsul ambalat. 	<ul style="list-style-type: none"> – masă proprie mică; – rezistență la apă; – nealterabil; – izolează bine produsul. 	<ul style="list-style-type: none"> – prezența capetelor sudate; – riscul de deteriorare parțială sau totală a ambalajului la deschidere; – imposibilitatea închiderii după utilizare; – fragilitatea după deschidere.
2		<ul style="list-style-type: none"> – utilizarea materialelor eco în calitate de ambalaj; – deschidere prin descleierea capătului superior al ambalajului; – design minimalist; – culori: maro și turcoaz. 	<ul style="list-style-type: none"> – masa proprie mică; – posibilitatea deschiderii ușoare a ambalajului prin dezlipire; – păstrarea formei în comparație cu ambalajele din polietilenă. 	<ul style="list-style-type: none"> – rezistență redusă la apă; – izolare relativ bună a produsului; – imposibilitatea închiderii după utilizare.
„Moldova Zahăr”				
3		<ul style="list-style-type: none"> – ambalaj din polietilenă; – două capete sudate; – greutatea 1 kg; – prezența zonelor transparente pentru a face vizibil produsul ambalat. 	<ul style="list-style-type: none"> – masa proprie mică; – rezistență la apă; – izolează bine produsul. 	<ul style="list-style-type: none"> – prezența capetelor sudate; – riscul de deteriorare parțială sau totală a ambalajului la deschidere; – imposibilitatea închiderii după utilizare; – fragilitatea după deschidere.
4		<ul style="list-style-type: none"> – ambalaj de hârtie; – deschidere prin descleierea capătului superior al ambalajului; – culori: albastru și roșu, – prezența unei imagini sugestive. 	<ul style="list-style-type: none"> – masa proprie mică; – posibilitatea deschiderii ușoare a ambalajului prin dezlipire; – păstrarea formei în comparație cu ambalajele din polietilenă. 	<ul style="list-style-type: none"> – rezistență redusă la apă; – izolare relativ bună a produsului; – imposibilitatea închiderii după utilizare.
„Domnița”				
5		<ul style="list-style-type: none"> – ambalaj de hârtie; – culoarea predominantă este albastrul; – deschidere prin descleierea capătului superior. 	<ul style="list-style-type: none"> – material ecologic; – masă proprie mică; – biodegradabil; – păstrarea formei în comparație cu cele din polietilenă. 	<ul style="list-style-type: none"> – rezistență redusă la apă; – izolare relativ bună a produsului; – imposibilitatea închiderii după utilizare.
6		<ul style="list-style-type: none"> – ambalaj din polietilenă; – două capete sudate; – greutatea 1 kg; – prezența zonelor transparente pentru a face vizibil produsul ambalat. 	<ul style="list-style-type: none"> – masa proprie mică; – rezistență la apă; – izolează bine produsul. 	<ul style="list-style-type: none"> – prezența capetelor sudate; – riscul de deteriorare parțială sau totală a ambalajului la deschidere; – imposibilitatea închiderii după utilizare; – fragilitatea după deschidere.

*imagini preluate de pe paginile web ale producătorilor

Asocierea culorilor [5]

Culoarea	Volum	Masă	Mișcare	Percepție psihologică	Gust	Utilizarea în ambalaj
Roșu	Mărește în lățime	Greu	Dinamic	Ardoare, pasiune, alarmare	Iute, dulce	Pentru patiserie, produse alimentare
Verde	Neutru	Neutru	Static, dar viu	Finețe, liniște	Moderat, acid, proaspăt	Pentru produse alimentare

Figura 1. Soluționarea constructivă și estetică propusă

Concluzii

Prezentul studiu s-a axat pe identificarea diverselor soluționări constructive și estetice ale ambalajului pentru zahăr pentru a propune o nouă viziune privind acest tip de ambalaj. S-a identificat că majoritatea producătorilor de zahăr din țară (ex.: Moș Zaharia, Domnița, Moldova Zahăr) propun ambalaje din polipropilenă, pe lângă puținele cazuri de ambalaje din hârtie. Ambalajul din polipropilenă având un șir de dezavantaje ca: prezența capetelor sudate, riscul de deteriorare parțială sau totală a ambalajului la deschidere, imposibilitatea închiderii după utilizare, fragilitatea după deschidere. În context, se recomandă utilizarea cartonului pliabil în calitate de material pentru ambalare, care permite deschiderea și închiderea repetată fără riscul deteriorării ambalajului și împrăștierii conținutului acestuia.

Conducător: Lucia ADASCALIȚA, I.U.

Referințe

1. *Definirea și clasificarea ambalajelor* [on-line]. [accesat 26.02.2020]. Disponibil: <https://conspecte.com/Merceologia-marfurilor-alimentare/definirea-si-clasificarea-ambalajelor.html>
2. *Ambalaje ecologice* [on-line]. [accesat 27.02.2020]. Disponibil: <https://ambalaje.net/ambalaje-ecologice.php>
3. *Ambalaje ecologice* [on-line]. [accesat 27.02.2020]. Disponibil: <https://e-ambalajedincarton.ro/ambalaje-ecologice.php>
4. *Viitorul ambalajelor pliabile până în 2024* [on-line]. [accesat 27.02.2020]. Disponibil: <https://afaceri-poligrafice.ro/packaging/viitorul-ambalajelor-din-carton-pliabil-pana-in-2024/>
5. ЕФРЕМОВ, Н.. *Конструирование и дизайн тары и упаковки*. Москва: МГУП, 2004.